ꝛ ꝯtra ſeipm: ꝛ ꝯtra ordinationē vniuerſi
totiꝰ. et ē deꝰ falſus: deceptuoſus: dolo/
ſus: fraudulentꝰ: latro: ꝓditor: rapiēs ſi/
bi honorē diuinū. Et iō eſt peſſimꝰ ꝛ peſ
ſima creatura. nec aliqua creatura pōt eē
peior. eſt ſupbiſſimꝰ et in ſummo gradu
ſupbie appetens omnē honorē ſibi ꝛ om
nem laudē et omnē gloriā. Item ſua pro
pria lex quā dedit oportet ꝙ ſit ꝯtra deū
contra veritatē/cōtra iuſticiā ꝛ ꝯtra natu
ram hominis inq̄ʒtum hō eſt: ꝛ ꝯtra ordi
nem creaturaꝝ: ꝯtra naturam liberi arbi
trij. Item habet in ſeipō radicem et fon/
tem oīm maloꝝ in ſummo gradu. ſ. amo/
rem ſuijpſius primatū. ꝛ ꝑ ꝯſequens ha/
bet in ſeipō radicē et originem totalē om
nis iniuſticie omis peccati: oīs vitij: om
nis falſitatis ꝛ erroris: doli: fraudis: de/
ceptionis. ſicut dictū eſt ſuperiꝰ ī capitu
lo de duobꝫ amoribꝫ. Sed tn̄ oīa iſta ſūt
Ti. cxx/ xvij. falſiſſima. qꝛ lex et doctrina ieſu chriſti eſt
veriſſima: ſacratiſſima: puriſſima: mūdiſ
ſima: iuſtiſſima: rectiſſima: ordinatiſſima
nullo modo ꝯtra deū: ſed totaliter ſm de
um ꝯuenientiſſima, homini inq̄ʒtū hō eſt
et toti ordini creaturaꝝ: tendens ad bo/
num hoīm et ad verū bonū et ad verita/
tem: fraternitatem ꝛ ꝯcordiā et pacē om/
niū hoīm: tota ſpūalis de rebus eternis.
tota fundata in amore veriſſimo ꝛ caſtiſ/
ſimo. pugnans ꝯtra radicē oīm maloꝝ. ꝛ
illam totaliter deſtruens ſcꝫ ꝯtra ꝓpriuꝫ
amorem et priuatū: et ꝯtra ꝓpriū hono/
rem et ꝓpriā voluntatē. Et h̄ patet diſcu
tiendo totū nouū teſtamentū: in q̄ conti
Joh. v. netur lex ſua. Et ꝑ ꝯn̄s ieſus xp̄s eſt verꝰ
filius dei. ſicut ipēmet dicit: Preterea ſi ie
Septio ſus xp̄s nō ſit verus filiꝰ dei: et ꝑ ꝯn̄s nō
ſit verus deꝰ. ſicut ipēmet dicit ſe eſſe. ſeq̄
tur ꝙ eſt ſupbiſſimus: cupidiſſimꝰ hono
ris: laudis: glorie ꝛ ꝓprie excellentie. ḡ im
poſſibile ꝙ homo ſupbus q̄ vult reputa
ri deus et credi cum nō ſit: velit ſubire et
recipere tam humiliter: tam pacifice: tā
libenter: tam voluntarie tantā ꝯfuſionē:
tantā illuſionē: tantā deiectionē: tantam
paſſionē: tantā ignominioſam mortē tur
piſſimā. et ſubire ſponte mortē crucꝭ. que
crux erat in vituperium et ſcandalū toti/
us mundi. Et tamē ieſus chriſtus volū/
tarie: ſponte: libenter voluit pati oīa ſu
pradicta. Et tn̄ oīa iſta ſunt ꝯtra naturaꝫ
ſupbie. Quare ſequit ꝙ cū omīa facta ie/
ſu chriſti ſint fundata in ſumma humili/
tate qua nō poſſit eſſe maior: ꝙ ipē vere ē
filius dei: et verus deus: et impoſſibile ē
aliter eſſe. Et ſic patet ex oībus dictis: ꝙ
ex parte honoris diuini. et ex natura ho/
noris ꝯcludit ꝙ ieſus chriſtus eſt verꝰ fi
lius dei: et eſt verus deus.

Q, ꝑ oīa ſupdicta ꝓbat ꝙ tota xp̄iani
tas fundata eſt in ſumma veritate.

Titulus. ccvij.

ET quia ieſus
chriſtus eſt verꝰ filius dei. ſeq̄
tur ꝙ quicquid dicit eſt verū.
et impoſſibile eſt ipſum dicere mēdaciū.
impoſſibile ē ipm errare. impoſſibile eſt
ipm deficere. impoſſibile eſt ipꝫ aliqđ ma
lū agere: male ordinare: male loqui. ipoſ/
ſibile eſt ipm velle aliquē decipe. impoſſi/
bile eſt ipm velle alicui nocere. Et qꝛ ipſe Joh. xv
dicit ꝙ in deitate eſt pater et filius et ſpi/
ritusſanctus: ꝛ ꝙ hi tres vnum ſunt: ꝛ ꝙ
ipē eſt ſcđa pſona in deitate. ḡ ſequitur ꝙ
ita eſt. ꝛ h̄ eſt veriſſimū ꝙ tres pſone ſunt
in diuinitate. Et ſic ꝓbata eſt ſūma trini/
tas pſonaꝝ: eo qꝛ filiꝰ dei dicit. Itē quia Joh. iij
met dicit ſe eſſe hominē ꝛ filiū homis: ſe/
quitur ꝙ ipē eſt homo verus: et ꝑ ꝯn̄s eſt
verus deꝰ et verus hō. qꝛ ipēmet dicit. et
quicq̄d ipſe dicit eſt ſumme auctoritatis
et infinite ꝛ ſumme veritatis. qꝛ eſt filius
dei loquens ex parte patris ꝛ auctoritate
patris. Itēʒ ſequit ꝙ q̄cquid ipē ordina/
uit: vel de mandato ſuo eſt ordinatuꝫ: to/
tum eſt veriſſimum. Et quia tota xp̄iani
tas habet ortū a ieſu xp̄o: ꝛ eſt fundata in
ipō ꝛ ꝑ ipm ꝛ ſm ipm. ſequitur ꝙ ipſa eſt
fundata in ſūma veritate. quia in vero fi/
lio dei. Quia ſi radix eſt vera et ſancta: to
tum quicq̄d inde ꝓcedit eſt veꝝ et ſanctū.
Et quia quicq̄d in eccleſia fit: ꝛ eſt ordi/ Aucto/ ritas ec/ cleſie ꝓ/ batur.
natum: totū fit ꝛ ē ordinatū in noīe ꝛ au/
ctoritate ieſu xp̄i filij dei. ſequit ꝙ omnia
que fiunt in eccleſia ieſu chriſti ſunt veriſ/
ſima et ſumme auctoritatꝭ. ꝛ quicquid ec/
cleſia facit inq̄ntū eccl'ia: eſt totum veriſſi
mū: ꝛ ſūme auctoritatis eſt. Et ꝑ ꝯſeq̄ns

q̄cq̄d eccl'ia xp̄i ꝓbat eſt cōpꝛobatū: ⁊ q̄c/
q̄d repꝛobat eſt reprobatū. Et ſic proba/
ta eſt auctas eccl'ie. Itē poſtq̄ꝫ ieſus xp̄s
eſt fili⁹ dei. ſequit̄ ꝙ oēs articuli ſunt ve/
riſſimi. Itē ſequit̄ ꝙ tota biblia eſt vera:
Q, biblia ſit v̄a ꝓbat. ⁊ in ea nullū mēdaciū pōt eſſe. Vn̄ totuz
nouū teſtamētū eſt a xp̄o: et ip̄emet ꝓba/
uit antiquū teſtamentū et prophetas. et
dicit ꝙ de ip̄o loq̄bāt̄. et ꝑ ꝯn̄s neceſſe eſt
ꝙ ſit vez. ⁊ ſic vtrūq̄ꝫ teſtamētū eſt verū.
Ecce ḡ q̄liter ꝓbari hꝫ h̄ ſcꝫ ꝙ ieſus xp̄s
eſt ver⁹ fili⁹ dei. ⁊ eſt fundamētuꝫ ⁊ radix
vnica ad ꝓbandū oīa articulos fidei et
vtrūq̄ꝫ teſtamētū: et totā xp̄ianitatē: ⁊ to
tā eccl'iaꝫ eſſe in veritate. q2 oīa reſpiciunt
ieſum xp̄m. Ecce ḡ qualiter ꝑ vnā verita/
tem ꝓbant̄ oīa. Fundare ergo debemus
iſtā veritatē p̄ncipaliter in nobis. ſ. ꝙ ie/
ſus xp̄s eſt fili⁹ dei. q2 eſt fundamentū to
tius ſcripture et toti⁹ eccl'ie: ⁊ oīm articu
loꝝ fidei: ⁊ omniū ſacramētoꝝ. Et ex in/
de ſequit̄ ꝙ oēs illi q̄ ſunt ⁊ veniūt cōtra
ieſum xp̄m: ſunt ꝯtra deū: extra deuꝫ: ex/
tra viā ⁊ extra veritatē. Timere ḡ dꝫ om/
nis hō ieſum xp̄m. Qui nō credit in eum
poſtq̄ꝫ ip̄e eſt ver⁹ fili⁹ dei: et etiā infiniti
hoīes veraciter crediderūt in ip̄m: et ip̄m
crediderūt eſſe veꝝ filiū dei miſſuꝫ a p̄re.
et ꝓpter hanc cauſaꝫ mortui ſunt. ⁊ volū/
tarie receperūt mortem: nō pōt excuſari.
Sequit̄ ḡ ꝙ nullus hō excuſat̄. Si enī
null⁹ crediſſet/ forſitan excuſari poſſet.
Cauere ḡ debent ſuꝑ oīa illi q̄ iam xp̄ia/
ni ſunt: ne deuient ab ip̄o: ne ſint ꝯ ipſuꝫ.
Suꝑ oīa aūt conſiderare debꝫ xp̄ianus
Chriſt⁹ ſpōte voluit pati. ſummū opus et arduiſſimū ⁊ vltimuꝫ qđ
fecit ieſus xp̄s. q2 volūtarie: ſponte: ſcien
ter: libēter voluit pati ⁊ ſuſtinere tā igno/
minioſam et turpiſſimā paſſionē. qua de
cauſa voluit hoc facere? Quia cū eſſet ſa/
pientiſſim⁹: q2 fili⁹ dei erat. nō ſine maxi
ma cauſa et vtilitate et neceſſitate voluit
hoc facere. q2 hoc tangebat ꝑſonā ſuam.
Et ideo ſuꝑ oīa ꝯſiderare debet xp̄ianus
que cauſa: que vtilitas: q̄ neceſſitas: quis
fructus tante paſſionis. q2 impoſſibile ē
filium dei inuanū tanta voluiſſe pati ⁊ ſu
ſtinere. Vn̄ nihil mag̃ publicū: nihil ma
gis certū apud omēs hoīes de xp̄o q̄ꝫ paſ
ſio ſua. Et ideo in paſſiōe ſua debemus
facere nouū fundamētū tanq̄ꝫ in illo qđ ē
notiſſimū et manifeſtiſſimū et indubita/
tum: et tanq̄ꝫ in id qđ fuit vltimū ſuoꝝ
operū. ¶ Preterea ꝯſiderare debēt homi/
nes: poſtq̄ꝫ de⁹ habuit filium: ⁊ ip̄m mi/
ſit hoīb3: et fecit eū ſimilē hoīb3: cū q̄nto
amore: cum q̄nto honore: cū q̄nta deuoti
one debent ip̄m recipe. Si enī hoīes reci
piunt creaturas q2 dei ſunt: et q2 deus fe
cit eas. q̄nto magis debent recipe filium
dei ad homīes miſſum? Et ſi vn⁹ homo
amat aliū hoīem. q2 eſt imago dei creata:
quanto magis debent homīes amare il/
lum hoīem q̄ eſt filius dei? Et ſi hoīes de
bent amare deū. quia dedit eis oīa crea/
turas. q̄nto magis debent amare deū. q2
miſit eis filiū ſuum: et fecit eum hoīem?
Plus ḡ eſt filius dat⁹ q̄ꝫ oēs creature. q2
factus eſt de natura hoīm: et nō pōt dari
magis hoībus. q2 creature ſunt extra na
turam humanā. filius aūt dei intra natu
ram humanā. Item ſi hoīes arguūt veꝝ
amorem dei erga eos ꝓpter creaturas q̄s
fecit ꝓpter hoīem: et dedit hoībus. q̄nto
magis p̄nt arguere amorem dei. q2 miſit
filium ſuuꝫ et fecit eum hoīem? Penſare
etiam debet hō cum quāta deuotōe: cum
quanto honore debet recipe et audire v̄/
ba que dicit filius dei ex parte dei patris
Nōne debet relinquere omīa alia verba ⁊
recipe verba et ſermones filij dei q̄ locu/
tus eſt ex parte p̄ris? Nōne ſemꝑ debet le
gere librū illū in q̄ ſunt verba q̄ filius dei
dicit ex parte dei? Si enī hō recipit crea/
turas dei: nōne magis debet recipe v̄ba
filij dei: q̄ dicit ex p̄te dei? Nōne etiaꝫ hō
debet accipe doctrinā filij dei: et relinque
re omnē aliā doctrinā? Cū q̄nta etiā obe/
dientia et honore debent hoīes obedire
filio dei: cū ſit verus hō? Quē enī aliū ho
minē debent hoīes imitari: quē alium de
bent ſequi: niſi hoīeꝫ q̄ eſt filius dei? Cui
alteri homini debent magis credere q̄ꝫ fi
lio dei qui eſt homo? Cui⁹ hoīs v̄ba vl'
facta debēt hoīes penſare et cogitare: ni/
ſi v̄ba et facta homīs qui eſt filius dei?
Quia ſua v̄ba et facta excedunt in infini
tum oīa verba et facta oīm hoīm. Nōne
p̄ualet vnū verbū filij dei q̄ꝫ omīa verba
oīm hoīm? Quid ſecurius: quid firmius

quid ſolidius:q̄d precioſius:q̄d dulcius
q̄ verba hoīs qui eſt fili⁹ dei? Quis ma/
ioꝛ ꝯtemptus:quis maioꝛ ſpꝛetus q̄ cō/
temnere verba et facta filij dei:et de ipſis
nō curare? Item cum quanto honoꝛe:cū
quanta reuerentia debent homīes hono/
rare matrē hominis qui eſt fili⁹ dei? Cū
quanta etiā reuerentia debent hoīes ho/
noꝛare duces et milites et ſeruitoꝛes ho/
minis qui eſt filius dei? Cum quāta etiā
deuotione debent haberi et tangi omnia
illa q̄ tetigit hō qui eſt filius dei?

Confoꝛtatio ⁊ cōfirmatio credentium
in ieſum chꝛiſtum tanq̄ in veruꝫ filium
dei. Et increpatio nō credentium.

Titulus.ccviij.

E e Cce in quāta
ſecuritate ſunt q̄ nunc credūt
in ieſum xp̄m tanq̄ in veꝝ ho
minē ⁊ veꝝ filiū dei.et qualiter increpan
di ſunt ſumme q̄ nō credunt. Primo cōſi
derandū eſt q̄ glorioſum eſt de ſe:q̄ ama
bile:q̄ iocundū:q̄ bonū eſſe cū filio dei:
ſequi filium dei:habere ſocietatē cū filio
dei:eſſe de regno:eſſe de ꝑplo:eſſe de gen
te filij dei:eſſe ſub regimine:eſſe ſub regu
la:ſub doctrina:⁊ viuere ſub ꝓtectione fi
lij dei. Nōne eſt h̄ magis glīoſum:magꝭ
nobile:magꝭ honoꝛabile:magꝭ amabile:
magis bonū et ſecurū ⁊ iocundū:q̄ ſequi
purū hoīem q̄ nō eſt filius dei. q̄ ſeq̄ pu
ram creaturā:q̄ credere in ꝓphetā:q̄ eſ/
ſe ⁊ viuere ſub regula:ſub doctrina ⁊ ſub
regimine puri homīs:⁊ ꝓphete ⁊ creatu
re? Ergo illi q̄ credūt in hoīem filiuꝫ dei:
tenent ⁊ credūt illud qđ de ſe eſt ſumme
glorioſum:ſumme nobile:ſūme honora/
bile:ſūme amabile:ſūme iocundū:⁊ ſum
me bonū et ſecurū. Et illi q̄ credūt in pu
rū hoīem ⁊ ꝓphetā qui nō eſt fili⁹ dei ſed
pura creatura.tenent ⁊ credūt qđ de ſe eſt
minus glīoſum:min⁹ amabile:min⁹ bo
num:min⁹ nobile:min⁹ ſecurum.īmo de
tanto q̄ credit in hoīem filiū dei:ſunt no/
biliores:altiores:digniores et honorabi
liores in ſua credulitate ⁊ fide:q̄ illi q̄ cre
dunt in purū hoīem ⁊ ꝓphetam.de q̄nto
homo qui eſt filius dei excedit in nobili/
tate:in dignitate:gloria ⁊ honore hoīem

(Glīoſū eſt credere ī ieſuꝫ xp̄m.)

qui eſt pura creatura ⁊ ꝓpheta ſolū. Cō/
foꝛtari ḡ ⁊ cōfirmari debent xp̄iani in ſua
credulitate ⁊ fide.qꝛ credunt in hoīem fi/
lium dei:in hoīem deum:quo nihil ma/
ius.et alij hoīes credunt in hoīem purū.
in hoīem ꝓphetā:⁊ in hoīem purā creatu
ram. Et h̄ eſt pꝛimū ꝯfoꝛtatiuū et confir
matiuū oīm credentiū in ieſuꝫ xp̄m:tan/
q̄ ī hoīeꝫ verū et filiū dei veꝝ. ¶ Scđo cō
ſiderandū eſt:ꝙ ieſus xp̄s tot⁹ nou⁹ mo/
do nouo apparuit in mūdo.qꝛ ante cum
nunq̄ talꝭ apparuerat:nec poſt eū appa/
ruit cū tanto noīe:cū tanta auc̄tate:cum
tanto diuio honoꝛe:q̄ diceret ſe eſſe verū
hoīem ⁊ filiū dei miſſum a deo:ſicut ieſus
xp̄s dicit de ſeipo. Vn̄ ipe ſe dicit eſſe dei
filiū ⁊ deū veꝝ miſſuꝫ a dō pr̄e ſuo:⁊ hr̄e
oīa q̄ hꝫ a pr̄e ſuo ⁊ nō a ſeipo.⁊ hr̄e oēm
ꝑtātē ſibi datā a pr̄e:⁊ tanq̄ miſſus a dō.
oīa fecit cui⁹ ſe diē eē filiū:⁊ quē ꝯfitet eē
pr̄em ſuū:et tanq̄ ver⁹ fili⁹ dei:habens
oēm ꝑtātē ⁊ auctoꝛitatē a pr̄e ſup omnes
hoīes ⁊ creaturas.pr̄is ſui mādata denū
ciauit:ꝑconiſauit toti mūdo ꝑ ſuos apo
ſtolos:ꝙ ipe eſt ver⁹ filius dei miſſus in
mundū.et ꝓmiſit credētib⁹ in eū vitā eter
nā:et eos reſuſcitare in nouiſſimo die.et
ꝓmiſit regnū celoꝝ:remiſſionē pctōꝝ oīꝫ
que fecerūt ꝯtra deū.⁊ cōminat⁹ eſt oīb⁹
nō credentib⁹ in eū penas eternas:dāna
tionē eternā:⁊ moꝛtē eternā:⁊ ignem eter
num.⁊ ꝙ ī fine mūdi veniet iudicare om
nes hoīes:⁊ retribuere bonis bona:⁊ ma
lis mala.⁊ dicit tales minas ⁊ cōminatio
nes.ita ꝙ non pn̄t eſſe nec cogitari maio/
res. Ecce ergo generale mandatū qđ vni
uerſalitꝛ ꝑceptū oīb⁹ oēs cōpꝛehēdit:oēs
includit:neminē ſecludit ⁊ auc̄tate pr̄is
et ꝑte filij. Ecce dicit ſe tantū ꝙ nō poſ/
ſet ſe maioꝛē dicere.ꝓmiſit tam grādes ꝓ
miſſiones:ꝙ nō pn̄t eſſe maioꝛeſ:nec q̄b⁹
pn̄t cogitari valentioꝛes.locut⁹ eſt cū tā/
ta auc̄te q̄ nec pt̄ eē nec pt̄ cogitari maioꝛ.
Et h̄ eſt ſcđm ꝯfoꝛtatiuū ⁊ ꝯfirmatiuum
oīm credētiū ī ieſuꝫ xp̄m:tāq̄ ī veꝝ hoīeꝫ
⁊ veꝝ dei filiū.ſ.generale mandatuꝫ oīb⁹
factū. ¶ Tertio ꝯſiderādū q̄liter doctrina
⁊ lex ieſu xp̄i eſt ita ſctā:ꝙ non poſſit eſſe
ſanctioꝛ.ita bona ꝙ nō poſſit eē melioꝛ:
ita vtilis bono hoīs ⁊ ꝯueniens inq̄tuꝫ

(In Iohāne in multꝭ locis.)

(Doctrina xp̄i ē ſancta)

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

hō eſt: ꝙ nō pōt eſſe magis vtilis. ita ꝯcordans toti vniuerſo: ⁊ ordini creaturaꝝ: ꝙ nō pōt magis ꝯcordare. ita cōmunis oībus homībꝫ: ꝙ nō pōt eſſe plꝰ cōmunis. ita tota ſm veritatē ⁊ ſm deū: ꝙ non pōt eſſe magis ſm deū. ita cōueniens deo et homini: ꝙ nō pōt eſſe magis. Et h̄ eſt tertium ꝯfortatiuū et ꝯfirmatiuū omnium credentiū in ieſum xp̄m. ¶ Quarto cū ſupradictis cōſiderandū eſt: ꝙ infiniti homines crediderūt in ieſum xp̄m tanq̄ȝ in veꝝ hoīem ⁊ veꝝ filiū dei: ⁊ ſecuti ſūt eū et doctrinā ſuā: ⁊ legē ſuā: ⁊ totaliter vixerunt ſm eā cū ſumma deuotiōe: cū ſūma diligentia. et ꝯfeſſi ſunt ieſum xp̄m eē verū hoīem ⁊ veꝝ filiū dei publice: q̄ oēs fideles fuerūt ieſu xp̄o ⁊ nunq̄ȝ eū negauerunt. imo innūerabiles ꝓ iſta cōfeſſione ſola: dederūt vitā corporalē volūtarie: ⁊ ſuſtinuerunt libenter tormenta infinita. penas ⁊ tribulatōes innumerabiles ꝑmanēdo ſꝑ fideles in ꝯfeſſione ieſu xp̄i: ſine timore. ſine tremore: cū fiducia ⁊ audacia ſūma: ⁊ cū ſūma fortitudine. Et h̄ totū eſt manifeſtū in tota xp̄ianitate: in q̄ xp̄s ieſus regnat et regnauit tanq̄ȝ verus hō: ⁊ verꝰ filiꝰ dei: cū tanta auctoritate q̄ nō pōt eſſe maior. cū tanta obedientia: q̄ nō pōt cogitari maior. cū tanto honore: q̄ non poteſt eſſe maior. Et fuit in tantū dilectus: ꝙ ꝑ eius amore ⁊ honore voluerunt innumerabiles dare ꝓpriā vitā: ⁊ relinquere omīa q̄ in mundo ſunt: patreȝ. ſ. ⁊ matrē: vxoreȝ: filios: ⁊ fratres: amicos poſſeſſiones ⁊ oēs mūdi honores et delectationes. Et aliqui iſtorū fuerūt reges: aliqui potentes in mūdo: duces: comites milites. et aliqui fuerūt ſummi clerici ⁊ ſapientes in mūdo. Ecce q̄t impatores: q̄t reges. quot regna: q̄t duces: q̄t comites: quot potentes mundi: et q̄t ſapiētes crediderūt in ieſum xp̄m tanq̄ȝ in veꝝ filium dei et verū hoīem. Et hoc eſt quartū qd̄ debet nūc ꝯfortare oēs hoīes: nūc credētes in eū: vt ꝑmaneāt et magis credant in ip̄m. ¶ Quinto ꝯſiderandū eſt ꝙ nulli homini ꝯſtat de oppoſito. ſ. ꝙ ieſus xp̄s nō ſit filius dei verꝰ ⁊ verꝰ hō: miſſus a deo patre. nec ꝯſtat alicui ꝙ deꝰ celi reuocauerit ieſum xp̄m: et dixerit ip̄m nō eſſe filiuȝ ſuum: nec miſſum ab eo: ⁊ tū̄ ꝯſtat ꝙ ipſe ieſus noīe et auctoritate dei viui p̄ris ſui regnauit: et regnat: ⁊ dominat᷑: ⁊ imperauit et imperat. etiā vſus eſt ⁊ vtitur tanq̄ȝ deus auc̄te ⁊ officio deitatis ſupra totaȝ chriſtianitatē et ſuꝑ omēes hoīes q̄s deꝰ celi creauit: et hoc ꝑ magna t̄pa. Et hoc eſt quintū qd̄ debet ꝯfirmare credentes.

¶ Cōiungamus ḡ omīa iſta inſimul: et fiet vnum ꝯfortatiuū: corroboratiuū et cōfirmatiuum nūc oīm credentium in ieſū chriſtū: et increpatiuū nō credentiū. — Epilogat.

Ecce melius: ſecurꝰ: amabilius et magꝭ honorabile et glorioſum eſt ſeq̄ hoīeȝ filiuȝ dei q̄ȝ quēcunq̄ȝ aliū. et credere in eū q̄ȝ in quēcunq̄ȝ aliū purū hoīem ⁊ purā creaturam. Et q̄m ieſus xp̄s apparuit nouus ī mundo: et dicit ſe veꝝ filiū dei ⁊ veꝝ hominē miſſum a deo patre: q̄ creauit celuȝ et terram. ⁊ noīe ſuo et auctoritate ſua fecit oīa. et fecit ꝓmiſſiones et cōminationes q̄ ſoli deo ꝑtinent: et hoc oībꝫ hoībꝫ in generali. et dedit mandata et p̄cepta oī homini et toti mūdo generalia. dedit legē ſanctiſſima qun nō pōt eſſe purior nec verior nec ſanctior. et innumerabiles populi crediderūt iā in euȝ firmiſſime. et ſecuti ſunt eū ⁊ doctrinā ſuā fideliſſime: et cū ſūma deuotione. et nō ꝯſtat de oppoſito nec de reuocatiōe et ex ꝑte dei. Ex oībꝫ iſtis ſeq̄tur: ꝙ valde ſecuꝝ eſt credere in ieſum xp̄m et ſequi eū: et ꝙ valde deteſtabile et increpabile: et nullo mō excuſabile eſt nō credere in eū. qꝛ illi q̄ nō credūt: nihil pn̄t allegare ꝓ ipſis: et nihil hn̄t ꝯtra ipos qui credūt. et nihil pōt allegari ꝯtra ipos. nec deus celi pōt eos in aliq̄ increpare nec inculpare nec redarguere. Secuti ſunt eni filium ſuū: et in eū crediderūt tanq̄ȝ ī miſſum a deo. et ſi decepti ſunt vel eſſent: ī nomine filij dei decepti eſſent: qd̄ ſūma deitas pati non poſſet.

De mō credēdi v̄bis dei. Et oñdit᷑ ex parte honorꝭ diuini: ꝙ hō dȝ credere verbis dei p̄mo ⁊ ꝑ ſe. et ex eo ꝙ dicit ipſe.

Titulus. ccix.

Quoniā iā declaratū ē: ꝙ deo debet᷑ honor ī ſūmo. ⁊ hō tenet᷑ ⁊ dȝ deo ſū/ — Titu. clxxix.

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

mum honorē. ⁊ q꞉ credere alicui ⁊ verbis
ei⁹ eſt dare ſibi honorē. q꞉ reputaꝛ verax.
ſicut q̄ nō credit alicui et ꝟbis eius: repu
tat eū mendacē: vel velle mentiri: vel poſ
ſe mentiri. Et iō cū honor ſit credere ali/
cui ⁊ ꝟbis eius. ſeq̄tur ꝙ hō debet crede
re deo. imo debet ei ꝑmo et ꝑ ſe ſine alio
teſtimonio: ſine alia aliqua ꝓbatione pu/
re ⁊ ſimpliciter ſuo ſimplici verbo ſolum.
q꞉ ipē dicit vel dici fecit credere. ⁊ ꝑ cōſe/
quens dꝫ hō credere q̄cquid de⁹ dicit. ita
ꝙ tota cauſa: tota radix: totū fundamen/
tum credendi ꝟbis dei debet eſſe. q꞉ ipſe
dicit: ⁊ talē honorē tenetur ⁊ dꝫ hō deo et
ꝟbis eius. ſ. credere omīa verba dei. quia
ipē dicit. Aliter ſeq̄retur ꝙ ipē faceret do
maximū vituperiū ꝯtra ſuum honorem.
q꞉ reputaret eum mendacē. vl̄ velle men/
tiri: vel fallere: vel poſſe falli. Si eni non
volo credere ꝟbis dei propterea q꞉ ipē di
cit. ſed q̄ro aliam probationē ⁊ aliud teſti
monium. tūc magis credo alicui alteri q̄ꝫ
deo. ⁊ reputo aliquid aliud magis verax
q̄ꝫ deū. ⁊ ſi credo deo ⁊ ꝟbis eius. eo quia
mihi videꝛ. ⁊ ꝓpter meā rationē. tunc ma
gis credo mihimetipſi q̄ꝫ deo. et reputo
me magis veracē q̄ꝫ deum. ⁊ ſic facio deo
maximum vituperiū et cōtra ſuum hono
rē. ⁊ pono me ſupra deum. q꞉ ꝑmo credo
mihimetipi ⁊ ratiōi mee ⁊ ſenſui meo pl⁹
q̄ꝫ deo. Sic g̊ honor diuinus ꝓbat mo/
dum et formam credendi ꝟbis dei. ita ꝙ
ratio credendi deo et tota cauſa et tota ra
dix debet eſſe. q꞉ de⁹ dicit. Et iſte mod⁹
et iſta forma credēdi deo: debeꝛ etiā rōne
excellētiſſime ſue maieſtatis et auctorita/
tis. Vn̄ quāto hō eſt in maiori dignitate
ꝯſtitutus: magis crediꝛ ei ratione digni/
tatis. Unde magis crediꝛ regi q̄ꝫ alicui al
teri de regno. ⁊ pape q̄ꝫ alicui alteri de ec/
cleſia. Quanto g̊ magis ⁊ maxime dꝫ cre
di deo ſuo ſimplici verbo qui eſt rex regū
⁊ dn̄s dominantiū. Et quantā iniuriam
⁊ quantū vituperiū faceret aliquis ſubdi
tus regi: ſi non crederet verbis ei⁹? Quis
eſſet auſus dicere regi: non credo verbis
veſtris? Quid igiꝛ de deo debet eſſe? Itē
etiam ratione ſue infinite bonitatis ⁊ pu
riſſime. debet ei credi ſimplici verbo: ⁊ de
bet homo credere quicq̄d deus dicit. q̄a
datur fides et credulitas ꝟbis ⁊ dictꝭ ali
cui⁹ hoīs. q꞉ reputaꝛ bon⁹. ⁊ q̄nto magis
aliq̄s reputaꝛ bon⁹: tanto magis crediꝛ
ꝟbis eius. Ergo cū deus ſit ſumme ⁊ in/
finite bonus. maxime debet credi ꝟbis ⁊
dictis eius ſuo ſimplici verbo. ⁊ q꞉ ipē di
cit. Itē etiā rōne ſue veritatis infallibilis
q꞉ eſt ſumme verax ⁊ ſumme ſapiēs: q̄ nō
pōt falli. Et ideo debet ei credi ſimplici/
ter. Sic ergo rōne ſūmi honoris q̄ ei de/
betur: ⁊ rōne ſumme maieſtatis ⁊ potētiſ/
ſime auctoritatis ⁊ dignitatis. ⁊ rōne ſue
infinite bonitatis. ⁊ rōne ſue veritatis et
ſapientie. debet ei credi et ꝟbis ei⁹ ꝑmo ⁊
ꝑ ſe ſimpliciter. quia ipē dicit.

Q, ſimilis modus ꝓcedendi erit ī ver
bis dei: ſicut factus eſt in creaturꝭ q̄ ſunt
facta dei.

Titulus. ccx.

Sicut autem duo ſunt que ꝓcedunt ab ho/
mine extra ſe ⁊ apparēt exteri/
us. ſcꝫ factum et dictū: ſeu opus ⁊ ꝟbuꝫ.
et ꝑ iſta manifeſtat ſeipm̄ hō exterius. ita
ſil'r q꞉ homo eſt ad imaginē ⁊ ſil'itudi/
nem dei. duo ſunt que ꝓcedūt a deo: et ꝓ/
cedunt ſiue apparent exteri⁹. ſ. facta vl̄ di
cta: ſiue opa ⁊ ꝟba. et ꝑ iſta duo de⁹ mani
feſtauit ſeipm̄ exterius. Duo g̊ poſſum⁹
hr̄e de deo exterius. ſ. facta et verba. et ad
iſta duo reducunꝛ om̄ia q̄ ꝓcedunt a deo
extra ſe. Et quia aliud eſt factuꝫ et aliud
eſt dictum: et aliud eſt opus: et aliud ē ꝟ/
bum. iō alia eſt ſcientia de factis ⁊ opibus
dei. ⁊ alia eſt ſcientia de dictis ⁊ ꝟbis dei
Et ſicut laborauimus ad cognoſcenduꝫ
facta et opera dei: ita debemus laborare
ad cognoſcendū verba et dicta dei: ſi ſint
aliqua verba ⁊ dicta dei. Unde ſciētia cre
aturarum eſt ſcientia de factis et operib⁹
dei: et illa iam dicta eſt. Sed nunc reſtat
tractare de verbis dei: et videre ſi deus di
cit et locutus eſt aliqua verba. et ſi eſt ali/
quis liber in quo ſunt verba dei ſcripta.
Et quia opera dei permanent facta ſicut
ſunt ipſe creature que ſunt nobis manife
ſte ad oculuꝫ. et ſunt omnibus nota: ⁊ ab
omnibus videntur ⁊ cognoſcuntur: ⁊ om
nes vtuntur eis. Sed verba dei ſi aliqua
ſunt in mūdo: non ſunt om̄ibus manife/

De⁹ du
plicit ſe
manife/
ſtat.

Ecce di
uiſio li/
bri.

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

ſta.ꝛ ideo ꝑ cognitionē creaturaꝝ ſeu ope
rū dei tanq̄ꝫ ꝑ ꝑmo nota ꝛ magꝭ manife/
ſta: debem⁹ ire ad cognitionē verboꝝ dei
tanq̄ꝫ ad min⁹ nota. ita ꝙ ipa facta et ipſe
creature dei ducent nos ad ꝟba dei. Si/

Differt cogſcere creaꝶas i ſe et in/ ꝗtū ſūt dei.

cut aūt aliud eſt videre ꝛ cognoſcere ipas
creaturas ꝛ opera in ſe: nō cōparando ad
deum. ſed ſolum cognoſcere quia ſunt et
exiſtunt. et neſcire cuius ſunt nec cogita/
re: ꝛ aliud eſt cognoſcere ipas creaturas ꝛ
opera dei inquantū ſunt: ꝛ ſub iſto reſpe
ctu: et ſcire ꝙ dei ſunt: ꝛ ꝙ a deo ſunt: ꝛ h̄
eſt occultuꝫ. et hoc queriꝭ et inueſtigaꝭ de
ſe. ſed primū eſt manifeſtū de ſe. ita cōfor/
miter aliud eſt ſcire et intelligere ꝟba dei
et audire in ſe et dicta non cōparādo: ſed

Nota ꝺ ꝟbo dei audien/ do.

ſolum intelligere quid ſignificant: et ſen/
tentiam verboꝝ: ꝛ neſcire cuius ſunt. ꝛ a/
liud eſt ſcire et cognoſcere verba et dicta
inq̄ntū dei ſunt: et ꝙ dei ſunt: ꝛ ꝙ de⁹ lo/
cutus eſt ipa. Nam multi poſſunt audire
ipa verba: ꝛ ꝑcipere quid ſignificent in ſe.
ſed non poſſunt cognoſcere ꝙ dei ſunt ta
lia verba: nec ꝙ a deo ſunt dicta: ſicut poſ
ſunt cognoſcere terrā ſub iſto reſpectu in
quantū dei eſt: et ꝙ dei eſt. Sicut aūt ad
cognoſcendū ipas creaturas ꝙ dei erāt.
oportebat ꝑmo videre ꝛ cogſcere ipas cre
aturas in ſe. ita ꝙ iſte erit ꝑmus gradus
cognitionis. quia videbamus ipas crea/
turas eſſe abſqꝫ dubio. ꝛ hoc ē certiſſimū
nobis: ſed ignorabamus vnde erant ꝛ cu
ius erant. Deinde ꝑ iſtum gradum aſcen
dimus ad alium gradū: et cognouim⁹ de
um eſſe. et ꝙ creature erāt dei: ꝛ a deo erāt.
Et iſte fuit ſecūdus gradus. Deinde co/
gnouimus creaturas inquātuꝫ erant dei
donum. ita ꝙ cognouimus ipas creatu/
ras eſſe datas hominibꝫ a deo ad ſeruien
dum. Et iſte fuit terti⁹ gradus cognoſcē
di creaturas. Sic ꝗ primo cognouimus
ipas creaturas in ſe: et ſciuimus ꝙ erant
Scd̄o cognouim⁹ ꝙ dei erant. et ꝙ a deo
erant. Tertio ꝙ donū dei erant: ꝛ ꝙ a deo
nobis date erant. Primo ergo cognoui/
mus ꝙ erant: et ꝙ nobis ſeruiebant: ſed
ignorabamus vnde erant ꝛ cuius erant
Et ideo hoc q̄rebam⁹ et inuenim⁹ ꝙ dei
erant. ꝛ inde cognouim⁹ ꝙ erāt date no/
bis ad ſeruiendū. Ita ergo conformiter
oportet ꝑcedere circa ꝟba et dicta dei ad

Oſtēdiꝭ mod⁹ ꝑcedēdi i ſeq̄ntibꝫ

cognoſcendū ꝙ dei ſunt. Vn̄ ꝑmo opor/
tet videre ipa verba in ſe. et iſte erit prim⁹
gradus. Deinde ꝑ iſtum primū gradum
aſcendemus ad aliuꝫ ſcd̄m. ſ. cognoſcere
cuius ſunt verba et dicta. vtrū ſunt ꝟba
dei vel hominis. vel creature vel creatorꝭ
Et tertius gradus erit cognoſcere ꝙ no/
bis data ſunt ſicut creature. Sicut autē
ipe creature nobis manifeſtauerūt deū: ꝛ
portabant in ſeipis aliqđ ſignum per qđ
cognoſcimus vtruꝫ ſunt dei vel hominis
creature vel creatoris. ita ꝑ ipſamet ver/
ba poterimus cognoſcere ſi dei ſunt. et ſi
deus dicit illa. Mirū etiam erit ꝙ ſi po/
terimus cognoſcere ipas creaturas cui⁹
erant ꝑ ipſaſmet. ſi non poterim⁹ cogno/
ſcere de verbis: vtrū ſunt dei ꝑ ipſa ꝟba.
ſed ad hoc iuuabunt nos ipſe creature ꝛ
ſcientia ipſarū. Vnde iam ꝑ ipſas creatu
ras cognoſcimus deū eſſe: et ꝓprietates ꝛ
conditiōes dei et modum ſuū: ꝛ quid cō/
uenit ei. Et etiā cognoſcimus ꝓprietateſ
et cōditiones creature et modum ſuū: et
quid cōuenit ei. Ergo nunc non oportet
niſi inueſtigare vtrū talia verba ſint dei.
Et q: iam ſcimus modū et formā ꝛ cōdi/
tiones creature ꝛ creatoris. ideo ipſamet
verba ſtatim ſe debent manifeſtare: vtruꝫ
ſint dei vel hominis. vtrū habeāt modū
creature vel creatoris.

Hic ꝓbaꝭ ꝙ de⁹ dixit verba ſcripta in
biblia: et ꝙ biblia eſt liber dei.

Titulus. ccxi.

Quoniā autē in mūdo inuenim⁹
plures libros ꝛ plura dicta ꝛ ſcri
pta et ꝟba: neceſſe eſt ꝙ oīa verba
et dicta alicui⁹ ſint: et ab aliq̄ ſint dicta: ꝛ
omnis liber alicui⁹ eſt. Et q: oīs loquēs
vel dicens: vel eſt creator vel eſt creatura.
et ſi eſt creatura: oportet ꝙ ſit rationalis.
Et iđ omnis loquens vel eſt creator de⁹
vel eſt creatura rōnalis: vel eſt factor: vel
eſt res facta. Et ideo omis liber: om̄e ver
bum et omne dictū vel eſt creatoris: vl' eſt
creature rōnalis. Et quoniam nos habe
mus vnū librū in mūdo q̄ vocaꝭ biblia:
q̄ ꝯtinet duo teſtamenta. ſ. antiquū ꝛ no
uum teſtamentū. et affirmaꝭ et crediꝭ ꝙ il
le liber eſt dei et a deo. ꝛ ꝙ de⁹ dicit omīa

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf